

Visn. Lviv. Univ., Ser. Zhurn. 2026: 58; 29–44 • DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vjo.2026.58.13892>

УДК [070.422-057.36:070.431]:654.197](477)"20"

СПЕЦИФІКА СУЧАСНОГО ВОЄННОГО ТЕЛЕРЕПОРТАЖУ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ УКРАЇНСЬКИХ ВОЄННИХ КОРЕСПОНДЕНТІВ)

Андрій Калинів

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Генерала Чупринки, 49, 79044, Львів, Україна*

*e-mail: Andriy.Kalyniv@lnu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0003-4762-2280>*

Парасковія Дворянин

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Генерала Чупринки, 49, 79044, Львів, Україна*

*e-mail: Paraskoviya.Dvoryanyn@lnu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-7858-3563>*

У статті досліджено специфіку воєнного телевізійного репортажу – одного із найрепрезентативніших інформаційних жанрів сучасного медіадискурсу. Проаналізовано репортажі українських кореспондентів про велику російсько-українську війну, зокрема їхні жанрові, структурні ознаки та тематично-змістове наповнення. З'ясовано, що воєнні репортажі володіють потужним інформаційно-прагматичним та аргументаційним потенціалом, оскільки виконують низку актуальних завдань та функцій: інформують суспільство про перебіг воєнних дій, документують факти, деталізують та розширюють для глядача картину війни, допомагають об'єктивніше сприймати реальність, показують вплив війни на життя людей, фіксують та документують російські воєнні злочини, є ефективним інструментом контрпропаганди, формують актуальний патріотичний дискурс та історичну пам'ять про ці трагічні події. Сучасний воєнний репортаж за допомогою специфіки жанру є важливим інструментом впливу на громадську думку, який привертає увагу міжнародної спільноти до українських реалій.

Ключові слова: війна, воєнний репортаж, воєнні кореспонденти, жанр, тематика, медіа.

Постановка проблеми. Повномасштабна війна помітно актуалізувала воєнний медіадискурс, привернула увагу суспільства до роботи воєнних кореспондентів, які є літописцями цієї війни, свідками сучасних історичних трагічних подій. Крізь призму їхніх об'єктивів світ бачить правду, яку ворог намагається знівелювати, деформувати та приховати за постулатами агресивної маніпулятивної пропаганди. За словами спеціальної кореспондентки «1+1» Наталії Нагорної, «одна з головних функцій,

яку виконують журналісти на передовій – це документалістика і фіксування фактів, людей, подій їхніми очима»¹, а штатний кореспондент «Фактів ICTV» Олег Корнієнко зазначає: «якщо не в гарячих точках, то як я глядачу ще покажу, що таке війна?»². Воєнний журналіст – один з містків між військовими та цивільними людьми. В цьому контексті доречно зауважити, що є дві категорії журналістів, які працюють на війні – військові журналісти (військовослужбовці, комбатанти, які готують медіаматеріали в межах своїх посадових обов'язків) та воєнні журналісти (цивільні журналісти, які висвітлюють події на війні). Об'єктом нашого дослідження є репортажі про війну саме воєнних кореспондентів. Робота українських та закордонних репортерів на передовій впливає не лише на обізнаність суспільства про перебіг російсько-української війни, а й актуалізує тему війни для іноземної аудиторії, сприяє зміцненню міжнародної допомоги та підтримки. Президент України В. Зеленський наголосив, що «завдяки роботі військових журналістів розвіюється «туман війни», фіксуються злочини російських загарбників, а подвиги українських воїнів стають відомі на весь світ»³. Сучасний журналіст стикається з постійними викликами у своїй роботі, які стосуються стандартів журналістики, безпеки, громадянської позиції, обмежень та правил воєнного часу. «Колись жертвою війни була правда. Тепер першою жертвою війни є журналіст – свідок правди»⁴. Професія воєнного журналіста є однією з критично важливих в контексті інформаційної боротьби та входить в десятку найнебезпечніших, оскільки медійники щоразу ризикують власним життям, виконуючи свій професійний обов'язок – інформувати суспільство. Зокрема, за верифікованими даними НСЖУ та Міжнародної федерації журналістів, «станом на 17 грудня 2025 року російські окупанти вбили щонайменше 140 медійників від початку великої російсько-української війни: серед загиблих – 21 медійник і медійниця, які виконували професійні обов'язки; 10 медійників і медійниць – цивільних жертв; 109 представників і представниць медіа, які мобілізувалися для захисту України у лавах Сил оборони України»⁵.

Ефективним інструментом та одним з найактуальніших жанрів в контексті висвітлення інформації із зони бойових дій є телевізійний репортаж. Жанр воєнного репортажу постійно розвивається та адаптується до соціально-комунікаційних технологій та викликів цифрової епохи. Це синтетичний жанр інформаційної журналістики, якому притаманні унікальність, емоційна інтенсифікація, напруженість та динаміка сюжету, глибина висвітлення теми, увага до деталей, акцент на людських

¹ Кривокульський, О. (2023), «Літописці війни. Воєнкори – про інфляцію трагедій і вимушені прогалини в історії», *Медіамейкер*, URL: <https://mediamaker.me/voyenkory-pro-inflyacziyu-tragediy-i-vymusheni-progalyny-v-istoriyi-2846/>

² Нежигай, І. (2023), «Корнієнко О. Міст між фронтом та далеким тилом: як бути воєнкором в Україні після 24 лютого», *Факти*, URL: <https://fakty.com.ua/ua/ukraine/20230216-mist-mizh-frontom-ta-dalekim-tylom-yak-butivoyenkorom-v-ukrayini-pislya-24-lyutogo-intervyu/>

³ Укрінформ (2023), «Військові журналісти та пресофіцери розвіюють «туман війни» – Зеленський». URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3670785-vijskovi-zurnalisti-ta-presoficeri-rozviuut-tuman-vijni-zelenskij.html>

⁴ Кость, С. (2019), «Воєнна журналістика й ідея «нейтральності» українського журналіста», *Теле-й радіожурналістика*, вип. 18, с. 162–170.

⁵ НСЖУ (2025), «Список журналістів, які загинули від початку повномасштабної російської агресії». URL: <https://nsju.org/novini/arman-soldin-stav-14-ym-mediapraczivnykom-shho-zagynuv-pri-vykonanni-profesijnyh-obovyazkiv/>

історіях, багатство зображально-виражальних засобів, достовірність, документальність, актуалізація авторського «я» та ефекту присутності. Воєнний репортаж володіє значним інформаційним, комунікативно-прагматичним, аргументаційним потенціалом, тому дослідження інструментарію воєнного телевізійного репортажу є *актуальним* з огляду на суспільно-політичну ситуацію в країні та практичну цінність жанру. Отже, *мета* статті – дослідити специфіку воєнного телевізійного репортажу, проаналізувати воєнні репортажі сучасних українських воєнних кореспондентів, з'ясувати жанрово-тематичні, композиційні та змістові особливості контенту.

Теоретичне підґрунтя. Воєнний репортаж став об'єктом рецепції українських науковців головно після початку війни на Сході України. Увага ж до цього жанру посилилась після повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну. Однак ґрунтовних наукових розвідок саме на тему воєнного телевізійного репортажу на сьогодні обмаль. Зокрема, жанрові ознаки сучасного воєнного репортажу розглядають у своїх дослідженнях Н. Букіна⁶, О. Бикова⁷. Дослідниці окреслюють специфіку друкованих форматів воєнного репортажу, проте їхні висновки екстраполюємо на загальний контекст дослідження цього жанру. Окремі аспекти цієї проблематики, зокрема, емоційний складник, роль деталізації та авторського «я» у воєнному репортажі досліджував А. Калинів^{8 9 10 11}. Вивченню феномену війни в українській воєнній документалістиці на прикладі воєнних подій на Сході України, зокрема засобами репортажу, присвятила своє дисертаційне дослідження А. Червінчук¹². В цьому ключі актуальними є також такі наукові розвідки авторки, як «Журналістські стратегії репрезентації воєнного досвіду учасників бойових дій», «Війна на Сході України в об'єктиві ТСН: специфіка репрезентації», в яких йдеться про особливості висвітлення перебігу воєнних дій крізь призму документальних збірок, які підготували журналісти, які їздили у відрядження в зону АТО. Загалом телевізійний репортаж в контек-

⁶ Букіна, Н. (2022), «Воєнний репортаж у сучасних медіа», *Наукові записки інституту журналістики*, т. 2 (81), с. 123–134.

⁷ Бикова, О. (2018), «Жанрово-стильова специфіка репортажів на військову тематику (за матеріалами збірки «Veni. Vidi. Scripsi. Війна. Життя de facto»», *Український інформаційний простір*, №2, с. 134–144. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrinfsp_2018_2_12.

⁸ Калинів, А. (2024), «Авторське «Я» в телевізійному репортажі на воєнну тематику», *The XXIII International Scientific and Practical Conference «The current state of the organization of scientific activity in the world»*, Spain, June 10-12, Madrid, p. 208-211.

⁹ Калинів, А. (2023), «Деталь у телевізійному репортажі на воєнну тематику», *Соціальні комунікації: інструменти, технологія і практика: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 28–29 квітня 2023 р.*, Liha-Pres, Львів – Торунь, с. 43-47.

¹⁰ Калинів, А. (2023), «Особливості телевізійного репортажу на воєнну тематику: емоційний складник», упоряд. Н. Поплавська, О. Мединська, О. Пелешок, *Соціальні комунікації в умовах глобалізаційних процесів: стан, тенденції, перспективи: збірник тез за матеріалами Міжнародної наукової конференції, Тернопіль, 16-17 червня 2023 року*, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, Тернопіль, с. 17-19.

¹¹ Калинів, А. (2023), «Телевізійний репортаж про війну в Україні», *Українські та закордонні медіа перед викликами сучасності: збірник матеріалів звітної наукової конференції за 2022 рік (секція «Журналістики»)*, упоряд. Андрій Яценко, Простір-М, Львів, с. 144-147.

¹² Червінчук, А. (2023), *Феномен війни в інформаційному просторі України 2015-2018 рр. (за матеріалами воєнної документалістики)*, Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 061 «Журналістика», Запорізький національний університет, Запоріжжя, 230 с.

сті функціонування інформаційних жанрів журналістики досліджували О. Білоус, В. Гоян, З. Дмитровський, В. Здоровега, Ю. Коваленко, В. Лизанчук, А. Лісневська, Т. Коженівська, В. Миронченко, Г. Назаренко, Д. Мой, Р. Назар, М. Недопитанський, М. Ордольтф, Н. Цімох, Ю. Шаповал, Л. Шутяк, А. Яковець та ін. Концептуальні засади функціонування воєнного репортажу та специфіку роботи воєнних кореспондентів описано у статтях медіафахівців на сайтах популярних медіаплатформ, які ми також використовуємо у своїй роботі.

Методологічна основа дослідження. Під час написання цієї наукової розвідки було застосовано як загальнонаукові методи дослідження (описовий, методи аналізу, синтезу), так і спеціальні (герменевтичний, контент-моніторингу). Зокрема, для наукового осмислення теоретичного аспекту дослідження використали методи теоретичного та системного аналізу. Метод моніторингу, наукового аналізу та описовий застосовано для аналізу контенту – телевізійних воєнних репортажів. Бібліографічно-описовий метод використано для впорядкування джерельної бази дослідження. За допомогою методу узагальнення зроблено висновки та окреслено результати і перспективи пропонованої статті.

Виклад основного матеріалу дослідження. Актуальним комунікативним інструментом сучасної журналістики в контексті фіксації дійсності, репрезентації свідчень учасників цих трагічних подій, адвокації та документуванні воєнних злочинів російських загарбників, є репортажна журналістика, зокрема воєнна. За словами воєнної кореспондентки Н. Нагорної, саме журналісти на передовій мають можливість бачити, як здобувається перемога. Воєнний репортаж, з одного боку, завдяки специфічним жанровим особливостям допомагає уникнути фактологічних втрат, з іншого – є одним з найбільш емоційних та особистісних жанрів, оскільки глядач бачить подію очима репортера. Воєнний репортаж – гібридний синтетичний жанр інформаційної журналістики, який акумулює низку піджанрів. За своїми комунікативно-прагматичними характеристиками його можна віднести до категорії спеціальний репортаж, який інтенсифікує загальні риси звичайного репортажу, однак відрізняється від нього глибиною відображення дійсності, детальним висвітленням певних аспектів війни, посиленням емоційності, фокусом на воєнних діях, злочинах, стражданнях цивільних. Назагал воєнний репортаж інтерпретують як «різновид журналістики, який зосереджений на висвітленні новин і подій, пов'язаних із військовими діями та конфліктами. Його відносять до найскладніших журналістських жанрів, в якому мальовничо, у найбільш яскравих деталях та одночасно коротко, документально точно відображена конкретна дійсність, правдиві факти і люди, безпосередньо, з місця події»¹³. Іманентними специфічними ознаками цього жанру є, зокрема, присутність репортера в зоні бойових дій, документальне відтворення дійсності, достовірність, точність, поглибленість фактажу, наочність, динамічність, своєчасність, дотримання посиленних заходів безпеки. Репортажна складова криз призму інтерв'ю з героями матеріалів, стендапів, інтершумів, документування руйнувань актуалізує ефект присутності, персоніфікує дискурс, а відтак надає йому фактологічного та емоційного звучання. Для реалізації комунікативних інтенцій воєнні ко-

¹³ Воєнний репортаж. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D0%BE%D1%94%D0%BD%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D1%80%D0%B5%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%82%D0%B0%D0%B6

респонденти використовують широкий спектр зображально-виражальних засобів, композиційних рішень, динаміку сюжетів, вводять у контекст активно діюче авторське «я», вдаються до драматизації факту. За словами експертів Інститут масової інформації, репортажі з війни репрезентують картину російсько-української війни, інформаційно збагачують її новими контекстами: «насамперед вони її доповнюють, додають до цифр з офіційних повідомлень реальні людські обличчя та долі, що робить сприйняття війни об'єктивнішим та емоційно насиченішим. Репортажі також часто уточнюють та деталізують інформацію з офіційних джерел. Роблячи картину війни більш живою і точною, додаючи до неї глибини, повідомлення з місць подій допомагають аудиторії об'єктивніше сприймати події, усвідомлювати небезпеки та можливості. Репортажна журналістика стала невіддільною частиною процесу фіксації воєнних злочинів росіян. Зрештою, ці фактори складаються в можливість підтримувати увагу світової спільноти до війни в Україні»¹⁴. Дослідниця О. Бикова ефективність репортажів на воєнну тематику пояснює, з одного боку, оперативністю в поданні інформації, з іншого – авторським способом відображення дійсності. Щоправда в сучасних умовах стандарт оперативності, який був ключовим в контексті функціонування інформаційних жанрів, трансформувався у поняття «своєчасність», який релевантніше відображає особливості застосування журналістських стандартів в умовах воєнного часу. О. Бикова наголошує, що «специфіка репортажу на військову тематику полягає в тому, що журналіст передає на розсуд громадськості свої безпосередні враження від спостереження, коли події ще тривають і ніхто не може передбачити, чим це все закінчиться та які будуть наслідки»¹⁵. Журналіст бере участь у роботі над репортажем на усіх етапах його створення, починаючи від вибору теми, розробки сценарію, який у воєнних умовах часто є непередбачуваним, і закінчуючи вибором сюжетних ходів, окремих деталей, несподіваних ракурсів, які інтенсифікують дискурс. «Репортер, готуючи матеріал із зони ведення активних бойових дій, працює з тим, що особисто бачить і що переживає. Він сам визначає, на що саме варто звернути увагу, які саме фрагменти найповніше відповідають його задуму, а також які саме факти допоможуть передати свою думку реципієнтові. Таким чином журналіст створює документальне відображення події – її образ. З цього випливає, що репортаж на воєнну тематику є одним із найбільш особистісних жанрів журналістики, тому саме авторське «Я» визначає тональність та стиль цього жанру»¹⁶. Журналіст передає атмосферу події, застосовуючи як вербальні, так і візуальні способи відображення дійсності, зокрема, мовностилістичні засоби, сценарні ходи, деталізацію, несподівані ракурси, манеру оповіді, які репрезентують його авторське «я». Для воєнних репортажів притаманна експліцитна манера викладу, маркерами якої є відкрита авторська позиція, фактаж, ясність висловлювань, живі відео, в тому числі лайфи, природні інтершуми, динамічні стендапи, інтерв'ю з учасниками події, свідками, які фактологічно та емоційно наснажують матеріал. При зніман-

¹⁴ Баркар, Д. (2024), «Репортажі воєнних часів: чи існує цей жанр в онлайн-медіа. Дослідження ІМІ», *Інститут масової інформації*. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/reportazhi-voyennyh-chasiv-chy-isnuye-tsej-zhanr-v-onlajn-media-doslidzhennya-imi-i64120>

¹⁵ Бикова, О. (2018), «Жанрово-стильова специфіка репортажів на військову тематику (за матеріалами збірки «Veni. Vidi. Scripsi. Війна. Життя de facto»)», *Український інформаційний простір*, №2. с. 137. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrinfsp_2018_2_12

¹⁶ Там само, с. 141.

ні воєнного репортажу часто використовують прийом динамічних зйомок об'єктів, який має назву «вібруюча камера». «Це метод використання хаотичного відео, коли з метою створення ефекту повної реальності, натуральності того, що відбувається, предмети зображуються в несподіваних ракурсах, з рухом камери (імітація пошуку об'єкта зйомки при ввімкненому режимі запису), щоб підкреслити подібну до життя випадковість і динамізм явищ, що фіксуються в кадрі»¹⁷. Своєрідним комунікативним гачком у воєнному репортажі, який розглядають як композиційний прийом та метод аргументації, є репортерська деталь – «найбільш виразні фрагменти події, прикмети особливої «атмосфери» події, поведінки людей»¹⁸. Вона приковує увагу глядача, стимулює асоціативні зв'язки, сприяє кращому запам'ятовуванню інформації, «додає медіатексту переконливості, є маркером достовірності, посилює емоційне сприйняття матеріалу»¹⁹. Воєнний репортаж актуалізує антропоцентричну домінанту медій. Примітним є використання концепції сторітелінгу, яка робить такий контент більш залученим, оскільки особистий бекграунд героїв, розповідь про війну крізь призму людських історій емоційно наснажує його, посилює довіру до сказаного, допомагає уникнути надмірного суб'єктивізму та особистих оцінок автора. Наративність оповіді формує людське обличчя війни та сприяє глибшому розумінню її реалій. А. Червінчук наголошує, що «журналісти вибудовують воєнну історію за допомогою оцінок та вражень, отриманих від безпосередніх учасників бойових дій»²⁰. «Соціальна психологиня Дженніфер Ейкер дослідила, що людська історія запам'ятовується у 22 краще, ніж сухі факти»²¹. Журналістка Н. Нагорна в рамках проекту «Журналісти важливі» наголосила, що «війна, у першу чергу, це – не розбиті будинки, а історії людей, які жили у цих будинках; не обстріл, а люди, які стріляють, і люди, по яких стріляють. Тобто ми розуміємо, що у кожному окопі сидить не «Солдат Солдатович Солдатенко», а чиїсь брат чи сестра, чиїсь чоловік чи дружина, чиїсь батько чи матір, і це те, що у будь-який момент може стосуватися абсолютно кожної людини»²². В цьому контексті суголосними є думки воєнного репортера Андрія Дубчака, який переконує, що якісний репортаж живе довше, ніж новина, оскільки він розповідає про війну крізь призму людських дол: «нам не цікава кількість вибухів на лінії фронту і хто яке село захопив у певний день. Нам цікавий умовний дід Микола, який серед усього цього перебуває, – що він думає, що відчуває і як виживає. Тобто для тих, хто робить репортаж, цікаві люди, їхні історії, їхні долі. І що

¹⁷ Лісневська, А., Коженовська, Т. (2013), «Мистецтво телевізійного репортажу: навч.-метод. посіб. для студ. з напряму підготовки «Кіно-, телемистецтво» та «Тележурналістика», вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», Луганськ, с. 106-107.

¹⁸ Там само, с. 78.

¹⁹ Калинів, А. (2023), «Деталь у телевізійному репортажі на воєнну тематику», *Соціальні комунікації: інструменти, технологія і практика: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 28–29 квітня 2023 р.*, Liha-Pres, Львів – Торунь, с. 43.

²⁰ Червінчук, А. (2020), «Журналістські стратегії репрезентації воєнного досвіду учасників бойових дій», *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*, т. 31 (70), № 4, с. 169.

²¹ Расулова, О. (2022), «Чужі і спільні травми», *Редакторський портал*. URL: <https://redactor.in.ua/2022/06/02/chuzhi-i-spilni-travmy/>

²² Сокирчук, Н. (2022), «Воєнкор Наталія Нагорна: Журналістика на війні – це коли ти мусиш зважувати кожен крок», *Главком*. URL: <https://glavcom.ua/longreads/vojenkor-natalija-nahorna-shchodnja-divujusja-tomu-shcho-mi-vse-tse-vitrimali-886971.html>

більше років мине, то цікавішим буде саме це...»²³. Як наголосив воєнний кореспондент Олег Корнієнко в рамках проєкту «Об'єднані війною» про роботу українських воєнкорів, «я хочу показати більше тих, завдяки кому я сиджу зараз тут». Також лейтмотивом таких матеріалів є зображення феномену війни в площині антитези антагоністичних категорій «добро/зло», «ворог/друг», «свій/чужий».

Сучасний воєнний репортаж не обмежується лише функцією інформування, його функційно-рольова обумовленість охоплює набагато ширший діапазон завдань. Окрім змалювання картини російсько-української війни, воєнні репортажі популяризують військову службу, формують патріотичний дискурс, привертають увагу міжнародної спільноти до українського питання, документують російські злочини, показують важливість не лише роботи військових, а й медиків, волонтерів, рятувальників, підтримують збори на потреби війська, демонструють сучасні розробки зброярів, а також технологічні новації, які допомагають військовим на полі бою. Приміром, у репортажі 12.12.2025 р. («1+1», «Єдині новини», хронометраж 6:57 хв.) Наталія Нагорна на прикладі порятунку пораненого бійця, якого евакуював з поля бою НРК – наземний роботизований комплекс з дистанційно керованою (в конкретному випадку) платформою, призначений для виконання завдань на полі бою, які рятують життя військових – від логістики, евакуації, до вогневого ураження, показує важливість сучасних розробок, які полегшують роботу військовим. Журналістка провела з військовими всю ніч та була свідком операції порятунку від початку її планування до успішного завершення. Авторка не називає місце свого перебування, зазначаючи лише про *«секретне приміщення на Донеччині»*, що є правильним з точки зору безпеки героїв матеріалу та пояснено обмеженнями воєнного часу. З цієї ж причини у матеріалі розмиті окремі деталі, які можуть надати ворогу важливу інформацію. Для репортажів притаманне використання дієслів у теперішньому часі, а також застосування лінгвістичних маркерів привернення уваги глядача, як-от «ось», «бачите», «це», «тут» тощо. До прикладу: *«двері швидко відкриваються, і ось він, «Уран», за якого всі ми так хвилювались. Ми вже знаємо, що його звали Юрко...»*. Цей фрагмент засвідчує наративність оповіді та показує, що в центрі репортажу завжди – людська історія.

У рамках проєкту «Від журналіста до пілота» було представлено спеціальний репортаж воєнкора «Фактів ICTV» Олега Корнієнка (ICTV, «Єдині новини», 26.08.2025 р.), відзнятий в ключі включеного спостереження, оскільки він тиждень з бійцями роти ударних БпЛА «Perun Grup» проходив адаптивний курс для пілотів неподалік фронту, поетапно фіксуючи результати свого експерименту. Розпочинається матеріал з підведення ведучої, який є експозицією матеріалу, і в якому резюмують його суть. Також акцентують на питаннях, відповідь на які глядач дізнається, переглянувши матеріал: *«Чи вдасться нашому воєнктору злетіти в небо і пройти всі випробування? Чому під час зйомок йому довелося терміново надати медичну допомогу?»*. Журналіст в польових умовах проходить вишкіл з бійцями і показує роботу операторів БпЛА зсередини. Репортаж надзвичайно динамічний та емоційно наснажений. В ньому багато авторських стендапів, коли журналіст з'являється в кадрі на

²³ Чорна, О.(2024), «Воєнний репортаж – дуже дорогий продукт». Як працює медіа Frontliner, Детектор медіа, URL: <https://detector.media/community/article/232902/2024-10-02-voienyny-reportazh-duzhe-dorogyy-produkt-yak-pratsyuie-media-frontliner/>

різних локаціях і в різних ракурсах. Він насичений живими, часто хаотичними відео, лайфом з кадрами диму, вогню, інтерв'ю з військовими, які мають як емоційне, так і фактологічне підґрунтя. Стендапи журналіста цілком вмотивовані, оскільки він є частиною історії, про яку розповідає, також вони допомагають викласти контекст події, описати власні емоції та відчуття, наочно продемонструвати дію, а також є важливим композиційним елементом матеріалу. Ключовим в репортажі є авторське «я» кореспондента, оскільки автор більшість сюжетного часу озвучує текст від першої особи: *«Я вперше беру пульт, іще інколи не літав. Зараз спробуємо опанувати пульт...»*, *«кілька хвилин і я влаштую бійцям провокацію...»*. Комунікативно-прагматичним елементом, який розряджає серйозну робочу атмосферу, є інтерв'ю з військовим на позивний «Принц», яке автор репрезентує крізь призму асоціативної гри: *«руки трясуться, хвилювання не зникає, але поряд мене страхує його величність британський «Принц»»*.

10.10.25 р. команда каналу «1+1» в межах марафону «Єдині новини» представила спеціальний репортаж Наталії Нагорної (хронометраж – 8:34 хв.) з Покровського напрямку, де журналістка разом з бойовими медиками провела нічне чергування в оснащеному медичним обладнанням госпіталі-криївці, куди привозять поранених бійців для стабілізації їхнього стану перед відправленням в медичні заклади. Журналістка не уточнює на якому саме відтинку фронту знаходяться локаційно: *«це Покровський напрямок, але звісно ми не називаємо населених пунктів поруч»*, аби не наражати на небезпеку героїв матеріалу, оскільки демонстрація в ефірі точних локацій може завдати шкоди. З цього приводу у сюжеті приховано багато деталей, які можуть містити важливі для ворога дані. Це обмежує стандарт повноти новини, однак відповідає правилам воєнного часу, коли діє ембарго на певну інформацію. Авторка фіксує все, що відбувається навколо. Значну увагу приділено людським історіям, які є композиційним та змістовим кістком матеріалу. З потоку комунікативних ситуацій авторка обирає ті фрагменти, які насажують медіатекст не лише фактологічно, а й емоційно. До прикладу показовим є мініінтерв'ю з одним із військових медиків, який розповідає, що нещодавно в нього народилась донечка. Журналістка зазначає, що вона впізнала чоловіка, оскільки він вже був героєм її матеріалу. Примітно, що медійники будують свої матеріали так, аби залучати в контекст якомога більше дійових осіб, героїв, при цьому намагаються показати їхні емоції, рефлексії, переживання. Для журналіста військовий – це не лише джерело інформації, яке може розповісти про особливості роботи на фронті, а передусім – особистість, зі своїми вподобаннями, звичками. В цивільному житті у нього є сім'я, улюблена професія, хобі. Такі емоційні вкраплення апелюють до співпереживання та співучасті. Як стверджує Наталія Нагорна, у своїх репортажах *«ми розповідаємо про людей і для людей, про те, як їм, у першу чергу, вижити»*²⁴. В цьому контексті показовим є також ще один спеціальний репортаж авторства Н. Нагорної («1+1», «Єдині новини», 30.08.2025 р.; хронометраж – 9:20) з прифронтового міста Оріхів на Запорізькому напрямку, яке росіяни щодня обстрілюють з різних видів озброєння. В матеріалі демонструють зруйноване місто, відтак авторка ділиться своїми враженнями від поба-

²⁴ Сокирчук, Н. (2022), «Воєнкор Наталія Нагорна: Журналістика на війні – це коли ти мусиш зважувати кожен крок», *Главком*. URL: <https://glavcom.ua/longreads/vojenkor-natalija-nahorna-shchodnja-divujusja-tomu-shcho-mi-vse-tse-vitrimali-886971.html>

ченого. Журналістка з'являється в кадрі на різних локаціях, поетапно змальовуючи картину понівеченого міста: *«ми їдемо дивуватись місту далі. На вулиці зустрічаємо рятувальників...»*. У сюжеті продемонстровано синхрони місцевих мешканців, рятувальників, працівниці пошти, комунальників, заступника голови адміністрації, які в комплексі допомагають скласти цілісну картину ситуації та зробити відповідні висновки. При цьому журналістка дотримується етичних правил у спілкуванні з героями репортажу і з метою безпеки не ідентифікує тих, кому така ідентифікація може нашкодити: *«ми не можемо показати всіх, хто рятує жителів Оріхівської громади. Багато хто з рятувальників родом з окупованих територій»*. Журналістка надає увагу деталям, показує, як в місті піклуються про покинутих собак (*«це місто, де собаки покинуті, але геть не худі. Їм привозять харчі небайдужі»*), кіз, птахів, дглядають за клумбами, пораються на городі, що демонструє згуртованість мешканців та показує, що попри жахи війни життя у місті виусе. Такі яскраві деталі надають репортажу емоційного забарвлення, привносять позитивні конотації у контекст. Цей ключовий сенс матеріалу актуалізовано також вербалізаторами – художніми засобами, які авторка вплітає в канву тексту на початку: *«місто, яке побите, але робить усе, щоб триматися»*. Тут акумульовано одразу кілька троп: метафору, метонімію, персоніфікацію, протиставлення та своєрідний символізм – показ міста як символу випробувань та незламності.

Динамічно розпочинається ексклюзивний репортаж воєнкора телеканалу «Інтер» Станіслава Кухарчука з Константинівки (Донецька обл.) («Інтер», «Єдині новини», хронометраж ~ 7 хвилин), в якому він демонструє роботу групи розвідки штурмового батальйону «Карпатська Січ», який тримає одну з ділянок міста. У сюжеті автор використовує образні засоби, зокрема епітети, які є одними з найдієвіших засобів впливу на аудиторію, оскільки деталізують та емоційно розкривають суть описаного: *«через засилля російських дронів дорога до палаючого міста складна і небезпечна», «пекельна робота», «надважкі умови»*. Велику роль в матеріалі надано візуальним деталям: напис «Мы за Украину» на будинку, шеврони, міни, шматок палаючої будівельної конструкції. Такі акценти допомагають яскравіше відтворити атмосферу того, про що розповідає автор.

Репортаж з фронту Андрія Цаплієнка («1+1», «Єдині новини», 7.12.2025 р., хронометраж ~ 10 хв.) розпочинається зі стендапу кореспондента на фоні бойової машини піхоти, в якому він розмірковує про причини перетворення класичної лінії фронту на окремі осередки спротиву, «між якими намагаються просочитися російські окупанти». Важливою композиційною вставкою, яка є своєрідною зав'язкою сюжету, є історія про піхотинця 47-ї ОМБр «Магура» Олександра Павлова, який наодинці 61 день тримав оборону позиції на Сумщині в повному оточенні. Особисті свідчення бійця, надане ним власне архівне відео додають матеріалу переконливої доказової бази. В матеріалі багато інтерв'ю військових, командирів, вагоме значення надано деталям: спалена техніка, шеврони, вербальні компоненти. З метою безпеки в матеріалі багато заблюреного відео: загальні плани місцевості, номерні знаки, оскільки журналісти не можуть розголошувати таку інформацію, аби не нашкодити як героям матеріалу, так і обороні країни. Репортажі А. Цаплієнка вирізняються аналізом передумов та прогнозами бойових дій, що надає їм не лише інформаційного, а й аналітичного спрямування. У формі спостереження побудований воєнний репортаж кореспондента «ТСН» Олександра Моторного («1+1», «Єдині новини», 15.12.2025 р.),

в центрі якого – робота екіпажу батальйону безпілотних систем 58 мотопіхотної бригади ім. Івана Виговського на Півночі Харківщини, звідки ворог намагається добратись до обласного центру. Знімальна група стала свідком виконання спеціальної нічної місії – знищення ворожих диверсійних груп екіпажем важкого бомбера, про що журналіст поетапно розповідає у своєму репортажі. Цей матеріал наочно демонструє як здобувається наша перемога. Показовими є різні вербальні або візуальні маркери, синхрони військових, які незважаючи на складні обставини жартують, сміються, піднімаючи морально-психологічний дух. Під час трансляції воєнних репортажів в ефірі «Єдиних новин» застосовують технологію краудфандингу. Таким чином глядачі можуть робити донати на потреби армії через QR-коди, що з'являються на екрані під час трансляції. Зазвичай йдеться про збір коштів для підрозділу, про який знімають матеріал.

Максимально реалізовано ефект присутності у репортажах кореспондентки «Радіо Свобода» Євгенії Русецької. У матеріалі за 27.09.2025 р. («Радіо Свобода», хронометраж – 15:52 хв.) показано евакуацію з прифронтових населених пунктів на Дніпровщині, зокрема, висвітлено роботу екіпажу поліції «Білі Янголи», з якими знімальна група працювала два дні. В репортажі зображено понівечене місто, а також показано як відбувається процес евакуації. За способом викладу це некоментований репортаж, оскільки відсутній закадровий текст, відтак глядач сам може зробити висновки з побаченого. Натомість на фоні журналістка активно спілкується з місцевими мешканцями. Знімальна група стала свідком авіаційного удару по селищу Маломихайлівка, куди влучили в центр надання адміністративних послуг. Саме в цьому місці журналістка вперше записує стендап, який дозволяє пов'язати між собою місця подій, описати масштаб та наочно продемонструвати наслідки влучання. Матеріал живий, динамічний, максимально деталізований, основа відеоряду, це, передусім, лайфи, синхрони, велику роль відіграють інтершуми та екстралінгвальні чинники, як-от крики, вигуки, а також символічні деталі: вервичка в салоні евакуаційного автомобіля, клітчаста сумка, яку одна з евакуйованих жінок тримає на колінах, і в яку вмістилось, по-суті, все її життя. Емоційне навантаження мають останні кадри репортажу. Зазвичай останній кадр повинен залишитись в пам'яті, спонукати до відповідних роздумів, дій, рішень, сприяти активізації певної поведінкової моделі споживача інформації. В цьому випадку це слова однієї з евакуйованих літніх жінок: *«світла нема, води нема. В хату ввійдеш – темнота. Це жах один. Жах один...Буде-мо сподіватися на краще...»*, які, з одного боку, репрезентують умови життя людей під постійними обстрілами, з іншого – вселяють віру в краще, адже артикулюють посил не втрачати надії на позитивні зміни. Інший репортаж журналістки – матеріал з Костянтинівки на Донеччині («Радіо Свобода», 16.09.2025 р., хронометраж – 9:42 хв.), яка знаходиться за 8 км від бойового зіткнення, відзнятий в стилі включеного спостереження. Як і в попередньому репортажі авторка демонструє реальність не застосовуючи закадровий голос, однак в матеріалі більше стендапів, під час яких вона активно коментує побачене. Відео знову ж таки максимально динамічне і живе, яке допомагає ефективно передати аудиторії атмосферу: обстріли артилерії, прильоти, атаки дронів, звуки вибухів, дзижчання безпілотників, зруйноване місто. Журналістці вдалось поспілкуватись з місцевими мешканцями та зафіксувати настрої населення. Примітно, що в матеріалі подано різнополюсні думки: дехто не відмовлявся від інтерв'ю, розповідав про особливості свого життя під постійними обстрілами, і

говорив, що не збирається покидати рідний дім. Однак є й фрагмент, який показує вороже налаштованих до медійників людей, мовляв, вони своїми зйомками лише провокують обстріли. Демонстрація такої розмови допомагає відтворити реальність без прикрас, а відтак, глядач сам може зробити висновки з побаченого та почутого. Робота воєнного журналіста вимагає активізації фізичних та моральних ресурсів під час виконання завдання, коли є постійна загроза для здоров'я та життя журналіста і знімальної групи загалом. Частими були випадки, коли журналісти в прямому ефірі потрапляли під обстріл, чи були мішенями російських військових. До прикладу, воєнна кореспондентка «Радіо Свобода» Євгенія Русецька разом зі знімальною групою у 2023 році під час знімань на Донеччині потрапила під ракетний обстріл просто під час проведення інтерв'ю. Знімальна група вціліла, більше того, кореспондентам вдалось врятувати життя одному з героїв сюжету. На початку повномасштабного вторгнення під час виконання редакційного завдання на Чернігівщині було поранено спеціального кореспондента «ТСН» Андрія Цаплієнка. Тоді російські військові обстріляли евакуаційну колону з цивільними людьми.

Результати та перспективи подальших досліджень. Висвітлення війни – це одне з найскладніших завдань, з якими стикаються журналісти у своїй роботі, що, з одного боку, пов'язано з постійною небезпекою та загрозою життю, з іншого – з великою відповідальністю. Однак воєнні журналісти документують ті факти та події, свідками яких вони є безпосередньо, тому саме воєнні репортажі є актуальним інструментом в розслідуванні воєнних злочинів росіян, а відтак – ефективним засобом контрпропаганди на противагу російській дезінформації. Воєнні репортажі часто не лише фіксують події, а й пропонують відповідний поліконтекст. Незважаючи на затребуваність жанру в теперішньому медіадискурсі, сучасна концептосфера потребує переосмислення феномену воєнної журналістики, ширшої експлікації поняття та його адаптацію до нинішніх реалій. Актуально досліджувати роль журналістів у формуванні сучасного медіапростору, особливості дотримання журналістських стандартів та виявлення громадянської позиції українського журналіста під час висвітлення бойових дій.

Висновки. Телевізійний воєнний репортаж є ефективною та актуальною платформою комунікації між суспільством та військовими, що знаходить своє прагматичне втілення у площині комунікативної моделі «військові-журналіст-авдиторія». Воєнні репортажі виконують низку комунікативно-прагматичних завдань та функцій: інформують населення про перебіг російсько-української війни, репрезентують уявлення про її реалії, життя в зоні бойових дій, героїзм українських військових, показують вплив війни на життя людей, пояснюють поліконтекст цієї війни. В сучасних умовах воєнні репортажі виконують функцію адвокації, документування російських злочинів, актуалізують українське питання для іноземної аудиторії, що обумовлює також їхню стратегічну роль в сучасній інформаційній політиці. Під час створення репортажу важливо, аби висвітлення подій очима репортера було суголосним з їхнім контекстом. Складниками успішної реалізації комунікативних інтенцій тележурналіста, що володіють інформаційно-емоційним потенціалом та мають фактологічне підґрунтя, є такі елементи репортажу, як стендап, відеоряд (часто з використанням хаотичного відео; кадри вогню, диму, зруйнованих будівель), деталізація, синхрони. Структурними елементами репортажу є: підведення ведучого у студії (лід), синхрони, стендапи, лайф, титри, субтитри, виражальними – інтершуми

(зокрема, звуки вибухів), деталі, які допомагають зануритись у атмосферу події. Деталь у воєнному репортажі є маркером достовірності та методом аргументації, що робить текст переконливим, адже документує реальність. Зважаючи на людиноцентричну парадигму медій, і на те, що зображення війни крізь призму людських історій є ефективнішим, аніж трансляція сухих фактів, медійники залучають в контекст якомога більше героїв, при цьому намагаються показати їх емоції, думки, переживання, життєвий бекграунд. Воєнні репортажі формують актуальний патріотичний дискурс, який полягає у героїзації українських військових та формуванні образу «ворога», акцентують на важливості роботи медиків, волонтерів, рятувальників у кризові часи. Вивчення та осмислення досвіду українських воєнних кореспондентів крізь призму телерепортажів є актуальним, оскільки воєнні репортажі, наснажені глибоким фактажем, свідченнями очевидців та безпосередніх учасників подій, є своєрідною хронікою війни, що матиме вагоме значення в інтерпретації цих трагічних сторінок української історії для прийдешніх поколінь, зокрема, майбутніх істориків, які вивчатимуть цю війну.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Баркар, Д. (2024), «Репортажі воєнних часів: чи існує цей жанр в онлайн-медіа. Дослідження ІМІ», *Інститут масової інформації*. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/reportazhi-voyennyh-chasiv-chy-isnuye-tsej-zhanr-v-onlajn-media-doslidzhennya-imi-i64120>
2. Бикова, О. (2018), «Жанрово-стильова специфіка репортажів на військову тематику (за матеріалами збірки «Veni. Vidi. Scripsi. Війна. Життя de facto»», *Український інформаційний простір*, №2, с. 134–144. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrinfsp_2018_2_12
3. Букіна, Н. (2022), «Воєнний репортаж у сучасних медіа», *Наукові записки інституту журналістики*, т. 2 (81), с. 123–134.
4. Воєнний репортаж, URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D0%BE%D1%94%D0%BD%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D1%80%D0%B5%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%82%D0%B0%D0%B6
5. Калинів, А. (2023), «Деталь у телевізійному репортажі на воєнну тематику», *Соціальні комунікації: інструменти, технологія і практика: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 28–29 квітня 2023 р.*, Liha-Pres, Львів – Торунь, с. 43–47.
6. Калинів, А. (2023), «Особливості телевізійного репортажу на воєнну тематику: емоційний складник», упоряд. Н. Поплавська, О. Мединська, О. Пелешок, *Соціальні комунікації в умовах глобалізаційних процесів: стан, тенденції, перспективи: збірник тез за матеріалами Міжнародної наукової конференції, Тернопіль, 16-17 червня 2023 року*, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, Тернопіль, с. 17–19.
7. Калинів, А. (2024), «Авторське «Я» в телевізійному репортажі на воєнну тематику», *The XXIII International Scientific and Practical Conference «The current state of the organization of scientific activity in the world», Spain, June 10-12, Madrid*, p. 208–211.

8. Калинів, А. (2023), «Телевізійний репортаж про війну в Україні», *Українські та закордонні медіа перед викликами сучасності: збірник матеріалів звітної наукової конференції за 2022 рік (секція «Журналістики»)*, упоряд. Андрій Яценко, Простір-М, Львів, с. 144-147.
9. Кость, С. (2019), «Воєнна журналістика й ідея «нейтральності» українського журналіста», *Теле- й радіожурналістика*, вип. 18, с. 162–170.
10. Кривокульський, О. (2023), «Літописці війни. Воєнкори – про інфляцію трагедій і вимушені прогалини в історії», *Медіамейкер*, URL: <https://mediamaker.me/voyenkory-pro-inflyacziyu-tragediy-i-vymusheni-progalyny-v-istoriyi-2846/>
11. Лісневська, А., Коженівська, Т. (2013), «Мистецтво телевізійного репортажу: навч.-метод. посіб. для студ. з напряму підготовки «Кіно-, телемистецтво» та «Тележурналістика», вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», Луганськ, 190 с.
12. Нежигай, І. (2023), «Корнієнко О. Міст між фронтом та далеким тилом: як бути воєнкором в Україні після 24 лютого», *Факти*, URL: <https://fakty.com.ua/ua/ukraine/20230216-mist-mizh-frontom-ta-dalekym-tylom-yak-butyvoyenkorom-v-ukrayini-pislya-24-lyutogo-intervyu/>
13. НСЖУ (2025), «Список журналістів, які загинули від початку повномасштабної російської агресії». URL: <https://nsju.org/novini/arman-soldin-stav-14-ym-mediapraczivnykom-shho-zagynuv-pry-vykonanni-profesijnyh-obovyazkiv/>
14. Расулова, О. (2022), «Чужі і спільні травми», *Редакторський портал*. URL: <https://redactor.in.ua/2022/06/02/chuzhi-i-spilni-travmy/>
15. Сокирчук, Н. (2022), «Воєнкор Наталія Нагорна: Журналістика на війні – це коли ти мусиш зважувати кожен крок», *Главком*. URL: <https://glavcom.ua/longreads/vojenkor-natalija-nahorna-shchodnja-divujusja-tomu-shcho-mi-vse-tse-vitrimali-886971.html>
16. *Укрінформ* (2023), «Військові журналісти та пресофіцери розвіюють «туман війни» – Зеленський». URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3670785-vijskovi-zurnalisti-ta-presoficeri-rozviuut-tuman-vijni-zelenskij.html>
17. Червінчук, А. (2020), «Війна на Сході України в об'єктиві ТСН: специфіка репрезентації», *Інноваційні пріоритети розвитку наукових знань. Секція І. Теорія та історія соціальних комунікацій: матеріали ІІ науково-практичної конференції, 27-28 березня 2020 р.*, Київ, с. 112–115.
18. Червінчук, А. (2020), «Журналістські стратегії репрезентації воєнного досвіду учасників бойових дій», *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*, т. 31 (70), № 4, с. 169–173.
19. Червінчук, А. (2023), *Феномен війни в інформаційному просторі України 2015-2018 рр. (за матеріалами воєнної документалістики)*, Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 061 «Журналістика», Запорізький національний університет, Запоріжжя, 230 с.
20. Чорна, О. (2024), «Воєнний репортаж – дуже дорогий продукт». Як працює медіа Frontliner, *Детектор медіа*, URL: <https://detector.media/community/article/232902/2024-10-02-voienenny-reportazh-duzhe-dorogyy-produkt-yak-pratsyuie-media-frontliner/>

REFERENCES

1. Barkar, D. (2024), «Reportazhi voiennykh chasiv: chy isnuie tsei zhanr v onlain-media. Doslidzhennia IMI», *Instytut masovoi informatsii*. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/reportazhi-voyennyh-chasiv-chy-isnuie-tsej-zhanr-v-onlajn-media-doslidzhennya-imi-i64120>
2. Bykova, O. (2018), «Zhanrovo-stylova spetsyfika reportazhiv na viiskovu tematyku (za materialamy zbirky «Venі. Vidi. Scripsi. Viina. Zhyttia de facto»)), *Ukrainskyi informatsiynyi prostir*, №2, s. 134–144. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrinfsp_2018_2_12
3. Bukina, N. (2022), «Voiennyi reportazh u suchasnykh media», *Naukovi zapysky instytutu zhurnalistyky*, t.2 (81), s. 123–134.
4. Voiennyi reportazh. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D0%BE%D1%94%D0%BD%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D1%80%D0%B5%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%82%D0%B0%D0%B6
5. Kalyniv, A. (2023), «Detal u televiziinomu reportazhi na voiennu tematyku», *Sotsialni komunikatsii: instrumenty, tekhnolohiia i praktyka: materialy mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii, m. Zaporizhzhia, 28–29 kvitnia 2023 r.*, Liha-Pres, Lviv – Torun, s. 43–47.
6. Kalyniv, A. (2023), «Osoblyvosti televiziinoho reportazhu na voiennu tematyku: emotsiyni skladnyk», uporiad. N. Poplavska, O. Medynska, O. Peleshok, *Sotsialni komunikatsii v umovakh hlobalizatsiinykh protsesiv: stan, tendentsii, perspektyvy: zbirnyk tez za materialamy Mizhnarodnoi naukovo konferentsii, Ternopil, 16-17 chervnia 2023 roku*, Ternopilskyi natsionalnyi pedahohichniy universytet imeni Volodymyra Hnatiuka, Ternopil, s. 17–19.
7. Kalyniv, A. (2024), «Avtorske «Ya» v televiziinomu reportazhi na voiennu tematyku», *The XXIII International Scientific and Practical Conference «The current state of the organization of scientific activity in the world», Spain, June 10-12, Madrid*, p. 208–211.
8. Kalyniv, A. (2023), «Televiziyni reportazh pro viinu v Ukraini», *Ukrainski ta zakordonni media pered vyklykamy suchasnosti: zbirnyk materialiv zvitnoi naukovo konferentsii za 2022 rik (seksiia «Zhurnalistyky»)*, uporiad. Andrii Yatsenko, Prostir-M, Lviv, s. 144–147.
9. Kost, S. (2019), «Voienna zhurnalistyka y idea «neitralnosti» ukrainskoho zhurnalista», *Tele- y radiozhurnalistyka*, vyp. 18, s. 162–170.
10. Kryvokulskyi, O. (2023), «Litopystsi viiny. Voienkory – pro inflitsiiu trahedii i vymusheni prohalyny v istorii», *Mediameiker*, URL: <https://mediamaker.me/voyenkory-pro-inflyacziyu-tragediy-i-vymusheni-progalyny-v-istoriyi-2846/>
11. Lisnevskaya, A. & Kozhenovskaya, T. (2013), *Mystetstvo televiziinoho reportazhu: navch.-metod. posib. dlia stud. z napriamu pidhotovky «Kino-, telemystetstvo» ta «Telezhurnalistyka»*, vyd-vo DZ «LNU imeni Tarasa Shevchenka», Luhansk, 190 s.
12. Nezhyhai, I. (2023), «Korniienko O. Mist mizh frontom ta dalekym tylom: yak buty voienkorom v Ukraini pislia 24 liutoho», *Fakty*, URL: <https://fakty.com.ua/ua/ukraine/20230216-mist-mizh-frontom-ta-dalekym-tylom-yak-but-yoienkorom-v-ukrayini-pislya-24-lyutogo-intervyu/>

13. NSZhU (2025), «Spysok zhurnalistiv, yaki zahynuly vid pochatku povnomasshtabnoi rosiiskoi ahresii». URL: <https://nsju.org/novini/arman-soldin-stav-14-ym-mediapraczivnykom-shho-zagynuv-pry-vykonanni-profesijnyh-obovyazkiv/>
14. Rasulova, O. (2022), «Chuzhi i spilni travmy», *Redaktorskyi portal*. URL: <https://redactor.in.ua/2022/06/02/chuzhi-i-spilni-travmy/>
15. Sokyrchuk, N. (2022), «Voienkor Nataliia Nahorna: Zhurnalistyka na viini – tse koly ty musysh zvazhuvaty kozhen krok», *Hlavkom*. URL: <https://glavcom.ua/longreads/voienkor-natalija-nahorna-shchodnja-divujusja-tomu-shcho-mi-vse-tse-vitrimali-886971.html>
16. Ukrinform (2023), «Viiskovi zhurnalisty ta presofitsery rozviiuut «tuman viiny» – Zelenskyi». URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3670785-vijskovi-zurnalisti-ta-presoficery-rozviuut-tuman-vijni-zelenskij.html>
17. Chervinchuk, A. (2020), «Viina na Skhodi Ukrainy v obiektyvi TSN: spetsyfika reprezentatsii», *Innovatsiini priorytety rozvytku naukovykh znan. Sektsiia 1. Teoriia ta istoriia sotsialnykh komunikatsii: materialy II naukovo-praktychnoi konferentsii (27-28 bereznia 2020 r.)*, Kyiv. S. 112–115.
18. Chervinchuk, A. (2020), «Zhurnalistyky stratehii reprezentatsii voiennoho dosvidu uchastnykiv boiovykh dii», *Vcheni zapysky Tavrijskoho natsionalnoho universytetu imeni V. I. Vernadskoho. Seriia: Filolohiia. Sotsialni komunikatsii*, t. 31 (70), № 4, s. 169–173.
19. Chervinchuk, A. (2023), *Fenomen viiny v informatsiinomu prostori Ukrainy 2015-2018 rr. (za materialamy voiennoi dokumentalistyky)*, Dysertatsiia na zdobuttia naukovoho stupenia doktora filosofii za spetsialnistiu 061 «Zhurnalistyka», Zaporizkyi natsionalnyi universytet, Zaporizhzhia, 230 s.
20. Chorna, O. (2024), «Voiennyi reportazh – duzhe dorohyi produkt». Yak pratsiuie media Frontliner, *Detektor media*. URL: <https://detector.media/community/article/232902/2024-10-02-voiennyy-reportazh-duzhe-dorohyy-produkt-yak-pratsiuie-media-frontliner/>

SPECIFICITY OF MODERN MILITARY TV REPORTING (BASED ON THE MATERIALS OF UKRAINIAN MILITARY CORRESPONDENTS)

Andrii Kalyniv

*Ivan Franko National University of Lviv,
General Chuprynka Str., 49, Lviv, Ukraine, 79044
e-mail: Andriy.Kalyniv@lnu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0003-4762-2280>*

Paraskoviya Dvorianyn

*Ivan Franko National University of Lviv,
General Chuprynka Str., 49, Lviv, Ukraine, 79044
e-mail: Paraskoviya.Dvoryanyn@lnu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0002-7858-3563>*

The article explores the nuances of military TV reporting, which stands out as one of the most significant genres in contemporary media discourse. It specifically analyses front-line reports of Ukrainian correspondents, focusing on their genre and structural characteristics, as well as on thematic and content-related aspects. The findings indicate that war reports possess substantial informational, pragmatic, and argumentative potential, as they fulfill several critical tasks and functions. These reports inform the audience about the progress of military operations, document events, and enhance the overall information landscape of the war, allowing viewers to gain a more objective understanding of reality by immersing them in the appropriate atmosphere.

In addition, they serve to register Russian war crimes and act as an efficient tool for counter-propaganda. War reports contribute significantly to the current patriotic discourse, which glorifies Ukrainian soldiers and shapes the image of the 'enemy', as well as highlighting the vital role that medics, volunteers, and rescuers played during the crisis. The incorporation of storytelling is particularly effective, making the content more appealing, demonstrating the personal origins of key figures and presenting the narrative of war through the lens of human experience. This approach not only evokes emotional responses, but also enhances trust in the information presented, helping to mitigate excessive subjectivity and personal bias from the author. The narrative framework humanises the war experience and fosters a deeper understanding of its realities.

War reporting conveys a dual message: to inform and contextualise while leaving a profound impact. To achieve these communicative goals, war correspondents use a diverse array of visual and expressive techniques, compositional strategies, and dynamic storytelling, often introducing an active author's voice into the narrative and dramatising the facts. Contemporary war reporting, using the unique qualities of the genre, serves as a powerful tool for shaping public opinion and drawing the attention of the international community to the realities faced by Ukraine.

Keywords: war, war reporting, war correspondents, genre, topics, media.

Отримано редакцією видання / Received: 30.12.2025

Порецензовано / Revised: 30.12.2025

Схвалено до друку / Accepted: 30.12.2025

Опубліковано на сайті видання / Published on the publication's website: 26.01.2026